

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Naznanilo.

Gospode naročnike, ki želé list še dalje prejemati, a nam niso še naročnine poslali, uljudno opominjamo, da na ukaz lastništva, od 5. marca naprej brez izjeme nikomur ne bomo več lista pošiljali, kdor nij predplače poslal.

Administracija „Slov. Naroda“.

Kako naj se prihodnje kmetijske učilnice na Kranjskem uredijo!

Vse kmetijske učilnice, kolikor dobro osnovanih je od sedaj Avstrija napravila, bile so le v prid velikoposestnikom, sploh vse, kar se je v prid kmetijstva učinilo, bilo je v prvi liniji velikoposestnikom v dobiček. Omenjam samo, da sedanje kmetijske učilnice dajejo velikoposestnikom obilega materiala, dovolj ali celo preveč činovnikov.

Zadnji decenij 19. stoletja nam še le nekoliko šol za kmeta ali maloposestnika ustvarjati dovoljuje. Davki se tako povišujejo, da kmetovalcu nij mogoče uže davkarskim terjatvam zadostovati, in vendar bi bil nalog davkopoviševalcev ali države ta, da se poprej pridelki zvišajo, predno se sme na povišanje davkov misliti. A na to se je do sedaj le malo mislilo, ali sploh samo mislilo — in nič storilo. Za vse, kar je maloposestnik do sedaj pridelal, nema se zahvaliti nikakvi drugi moči, nego moči svojih lastnih rok, svoji delavnosti in razumu svoje glave.

Res je začela zadnjih 10 let tudi država na to misliti, kako bi se mogli dohodki posameznih dežel na vse strani in ravno tako tudi kmetijski povišati. Povod k temu bil je dan na dan se množéči proletarijat. Država prepušča povzdigo kmetijstva bolj posameznim deželam, ki si vsaka po svoji pameti pota domišljava, po katerih bi se moglo do zaželenega cilja priti. Vidi se, da nekaterim deželam ta stvar bolj po sreči gre (Goriški), nego drugim (Kranjski). Naj boljše sredstvo, deželno kmetijstvo izboljšati, so dobro osnovane kmetijske učilnice deželnim razmeram primerne. Baš v osnovi kmetijskih učilnic so misli posameznih, katerim je možnost dana kmetijske učilnice ustvarjati, tako različne in dvomljive, da so eden za drugi zoper vsako osnovo. To me napotuje nekoliko o prihodnjih kmetijskih učilnicah izpregovoriti. Nijsem te misli, da bi moji nasveti in nazori naj boljši bili (kolikor ljudi, toliko misli) — a vse za omiko naroda je moje geslo.

Vsaka učilnica, bodi si gozdarska, sadjerejska, vinstvena, ali kmetijska, katero od

sedaj Kranjska oživi, mora v prvi vrsti kmetu v prid biti. Šnoperska gozdarska učilnica, dasiravno je dežela ne vzdržuje popolnem sama, bode kmetu le malo koristila; učenci po dovršitvi učenja morejo samo pri velikoposestnikih dobiti nižjih služeb (na pr. kakor gozdarji). Občine, ki borštnarjev ne potrebujejo ali ne plačujejo, nemajo od te učilnice nikakoršnega dobička. Pripoznam rad, da ona učilnica deželo malo stane, a biti bi morala v prvi vrsti za našega kmeta, namen je tudi bil tak, samo zgrešen, ker si velikoposestnik jako lahko potrebnih borštnarjev ali nižjih činovnikov od drugod na izbiranje dobiti more.

Kmetijstvo kranjsko bi zaslužilo naj prvo nekokliko usmiljenja od strani o. kr. deželne vlade, in da bi se, ako se do sedaj še nij mnogo zgodilo nego samo ugibalo, od slej nemudoma na izboljšanje in celjenje strašnih ran kmetijstva mislilo — žalostno, do sedaj še nij skleneno, kako bi se uže gnoječe rane zacelile.

Rane kmetijstva pak se na mah morejo videti in so: 1. nevednost in splošna neomika kmetovalčeva; 2. enostranske in pomanjkljive ljudske šole; 3. vsako leto večji davki in nasprotno vsako leto manjši pridelki; 4. vsako leto nerodovitnejša zemlja; 5. ubožanje kmetovalcev in 6. mala briga državne ali deželne vlade za izboljšanje kmetijstva. 7. Preveliko število nezapovedanih praznikov.

Krepki kmetijski stan je naj večja podpora državi, a malo katera država ga ohranjati ali odgojevati zna. V Avstriji je v veliko deželah kmetijski stan na pragu proletarijata in baš ta je v krizah držav naj strahovitejši; — revež nema nič izgubiti a vse pridobiti.

Dozdanje ljudske šole so bile kmetu v mnogem obziru sitno breme. Ali jih je po pravici ali po krivici za take smatral, tega jaz ne sodim, vendar je morda mnogo istine bilo v tem nazoru. Otroci še zdaj obiskujejo šole, dokler jih višja leta od šol ne oproste. Dobiček mnogo izšolanih otrok je, da so se doma od očeta kmetovati naučiti zamudili. Pri vsem je oče sinu naj prvi profesor kmetijstva, in tako se podedova profesura od rodu do rodu, od nekelej do danes in tako bode še naprej. Naj poglobitnejše znanosti naj tu omenim: „božične praznike ivje — prihodnje leto dosti prosa“; — „na sv. rešnega telesa dež — tisto leto dosti gosenic“; — „da je žito prosto kebrovih črvov, mora vsako leto in vsak ud hiše k Novi štifti med šmarnimi mašami na božjo pot iti“. I res, kadar je dosti kebrovih črvov, se strašno med šmarnimi mašami o naj večjem delu, po božjih potih hodi, dosti pšenice v dar znosi, in glej čudo,

drugo leto nij črvov! — Dokler se takim neumnostim s podučevanjem v šoli v okom ne pride, toliko časa bode ubožstvo med kmeti leto za letom hujše i prerokovane dobre letine, katerih kmet uže tako težko pričakuje, se poprej ne povrnejo.

(Dajte prih.)

Nemcem — britke resnice

(Konec.)

„Katere uzroke ima Nemčija, da z nami tako ravna. Dovolite mi, da vas na te uzroke v nekaterih besedah spominjam. Vi ste udje nemške familije, vi ste naši bratje, tako se nam kliče! Ali je le grenka šala, ali vam je resnica, ako to trdite? Kar se nas tiče, takih družinskih vezi ne moremo priznati. Mi sicer ne pomišljamo, da-li bi se bratovsko mišljenje med narodi vzdržalo; da, mi smo se dozdej, morebiti bolj nego pristuje, proti Nemčiji prijateljske skazali. Toda denes, ko se nam je zgodila sila, ki nas je od prave domovine odtrgala, vas ne moremo za brate izpoznati. Drugič: Govori se, da je Nemčija s tem, da nas je anektirala, — le vojno pravico rabila. Mi smo zmagani, in se ne smemo čuditi, da nam zmagalec postave naklada. Res je, to je bilo vojno pravo poprejšnjih let, a pred današnjo civilizacijo ne more obveljati. Tretjič končno se nam pravi: Nemčija potrebuje vaše dežele, da si zavaruje svoje meje proti francoskim napadom. Ali je pa bilo za to treba, da se je Francoska v kosce raztrgala?

„Ali bi se ta namen ne bil dosegel, ko bi bili zmaganega sovražnika primorali, naj trdnjave razspé? Prave uzroke, zakaj nas denes hočete imeti za tlačane vašega cesarstva, moramo iskati le v vaših zmagah, ki so tolike bile; vi ste bili od zmage pijani. In na tem potu je Nemčija tako daleč prišla, da je naredila največjo politično napako, ki jo zgodovina pozna. Ko bi bila po onih orjaških zmagah Nemčija velikodušno delala, bi jo ne le ves svet občudoval, nego bi tudi premagani sovražnik imel do nje sočutje, posebno pa mi Alzacijani-Lotaringi. Od Nemčije same je bilo odvisno, da bi se Evropa razorožila za dolgo, morebiti za zmeraj, da bi se sosedni narodi, ki bi se med soboj ljubiti imeli, ne klali tako krvavo. Za to bi bilo zadostovalo, ko bi se bila odstranila vsaka misel teritorialnega povečanja, in bi se mej Francoske ne bilo dotaknilo. Ko bi bila Nemčija storila, ker se more od omikanega in liberalnega naroda po pravici pričakovati, bi vaš narod vsi narodi najbolj spoštovali, ter ga imeli zdaj za najplemenitejši in najveikodušnejši v celi Evropi. (Veliko veselje.) Ker ste pa l. 1871. vse svete zmernosti brezozirno odbijali, kaj ste našli?

Vsi narodi v Evropi so polni nezaupanja proti tej vedno večji moči in se orožijo, da si zagotovijo svojo vojno slavo, katera pak nij prava sreča narodov. Nemčija je vse storila, strašanske svote zapravila in hoče zdaj še uže tako veliko armado povečati. Kaj, gospoda, vam prinese bližnja bodočnost? Namesto dobe miru in sloge, med narodi, katero bi bili tako lahko začeli l. 1871, ne morete — mi to strahom in obžalovanjem povemo — drugega pričakovati, kot novih vojsk, to je, nove zgube in nove žrtve, ki jih bo terjala smrt izmed vaših družin. (Velik nemir.) Dovoljujem si, vam denes svetovati, da to politiko opustite, ki sicer nas gotovo pogubi, ki pa tudi vam nesrečno bodočnost prinese. Vi ste močni in mogočni, in nas zatorej lahko zadovoljite, ne da bi nam le količkaj morali žrtvovati od česti vašega naroda. Pustite, kakor vam predlagamo, da si bodočnost sami določimo. Dozdaj je bila navada v tej hiši, da, ako je kdaj kako plemenito srce oglasilo se za prid naroda, katerega ste podjarmili, se je takoj temu poštenemu moževi zamašilo usta ter mu hotelo vžgati znamenje izdajalca domovine. (O! o!) Ko bi se vam zopet denes toisto očitalo, ne dajte se, gospoda, prosimo vas, zaradi tega ostrašiti. Izdajalci vaše domovine so oni, kateri težé po materijelni velikosti, pa pravo in pravico z nogami tepajo in s tem svojo lastno domovino v gotovo pogubo tirajo, ne pa oni plemeniti, pogumni možje, ki krivico, naj je, kjer hoče, proklinjajo in se ne bojé svojega menenja javno izreči. — Bodite nam denes pravični, pa radi vse pozabimo (veselost), kar smo zadnja tri leta trpeli, in bomo le na to mislili, kar ste nam zadnje uro podelili. Od tega dne moremo in hočemo biti z vami zvezani z vezmi pravega prijateljstva in bratinstva, katere edine so trdne in trajne, ker izvirajo iz notranjega poštovanja.

Na to stopi štrasburški škof Raess na oder ter reče: Da se ne bode napak razumelo, se čutim primoranega sledeče izjaviti: Alzacijani-Lotaringi moje konfesije nikakor ne mislijo dvomiti v pogodbi, ki se je sklenila med dvema velikima silama. (Priznavanje.) To se mi je zdelo potrebno izjaviti. (Priznavanje.)

Friedenthal in drugi predlagajo, naj se diskusija sklene, kar se z veliko večino sprejme. Teutsch govori sè svojega mesta: Diskusija je po vašem votu sklenena. Mi se zanašamo na boga in na odločbo Evrope. (Velika veselost.)

Pri glasovanju glasuje za Teutschev predlog 23 poslancev. Alzasani-Lotaringi, katerih je 15, so pri glasovanju sedeli, bodisi slučajno, bodisi ker nemškega niso razumeli. — Poslanec Niegolewski je predlagal, naj se zaradi tega še enkrat glasuje, a predsednik Forkenbeck nij pustil.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. februarja.

Glasovanje vladne stranke proti odpravi **novinarskega** davka je vse liberalne kroge osupnilo. Ustavovorni volilci po nekkih krajih uže baje premišljajo, ali ne bi onim svojim poslancem, ki so z vlado za to neoliberalnost glasovali — nezaupnice dali. Tudi med centralisti — pravi „S. und M. Ztg.“ — začenjajo ministerstvo med bolnike šteti. Ča-

kajmo, da bo kukavica pela, potem vidimo, kako dolgo ima to ministerstvo še živeti.

Na **Ogerskem** se poleg vedne rasti notranjih vladnih in finančnih zmešnjav, množi Magjarem tudi skrb, kaj početi z nemagjarskimi narodnostmi, ki vedno burneje zahtevajo priznanje svojih naravnih pravic in terjatev. V novejših dneh so tudi Saksi, katerim je vlada njih „universiteto“ zaprla. Udje tega društva saske poslance v državnem zboru pozivljejo, naj branijo sasko narodnost.

Vnanje države.

Rumunski senat je sprejel definitivno spremembo kazenskega zakonika.

Na **Grškem** je novi kabinet tako-le sestavljen: Bulgarija prezidij in notranje, Delijani zunanje, Valusso polu finance, Trindetta vojsko, Zalonis marino, Pampachailopulo pravo, Nikolopoulos kult.

Broglie je proti bonapartistični manifestaciji izdal okrožnico, ki se je sè splošno zadovoljnostjo sprejela. Pa je Broglie prepoznó domislil se, ker se je bonapartistična agitacija uže zelo razširila. Vlada pa pokaže čelo bonapartistom in jih gotovo veliko odvrne od romanja v Chiselhurst.

Na **Španjskem** so Karlisti vzeli pristanišče Vinaroz, in vjeli vso garnizono, ki je štela 200 mož. Mesto je izdal neki vojak. General Moriones je v Castri.

Novo **angleško** ministerstvo sestoji po večjem iz taistih oseb, kakor kabinet Derby od leta 1866 in so možje večjidel tudi na taistih mestih. Ko je Derby l. 1868 zbolal, mu je nasledoval Disraeli, a vrgel ga je takoj potlej Gladstone sè svojimi resolucijami o irskem cerkvenem vprašanji. Kakor v marčiji 1868, je tudi zdaj Disraeli prvi lord zaklada in Carl Derby minister zunanjih zadev. Ravno tako je lord Cairns zopet lordkancelar. Ward Hunt, ki je bil leta 1868 minister financij, je zdaj minister marine. Vojni minister je Hardy. Lordprezident tajnega sveta je vojvoda Richmond, ki je leta 1868 trgovinskemu uradu predstojnik bil. Nov je prav za prav le minister Crass. — Kakor se vidi, Disraeli prav za prav nij ničesa naredil in je le figure kalejdoskopu od l. 1868 malo zmedel.

Dopisi.

Iz Šmartna pri Litiji 23. februarja [Izv. dop.] Jeseni po državnih volitvah je savski župnik Janez Koprivnikar v ljubljanskem farovškem listu svojega brata Jožeta Koprivnikarja, nekdanjega šmartinskega župana, na vsa usta hvalil, dá mu ne more nikdo ničesa očitati in več takih rečij. Mi smo uže takrat hoteli besedo gospodu fajmoštru malo popraviti, ker je očitno trobil med svet, kako mi našega mlinarja Koprivnikarja hudo spoštujemo, pa mislili smo, da bo jezuvitski župnik sè Save dosti ovržen, ako mi njegovemu pisanju ne pritrdimo. Pisal je gospod župnik, da njegov brat Jože Koprivnikar neče več župan biti. Letos se je pri volitvi občinskega odbora pokazalo, da to nij res. Na vse zgodaj je tisti dan ta vedno „veseli“ mož letal od hiše do hiše ter agitiral najbolj za se, zraven pa za naše duhovne gospode, da bi jih v odbor spravil, — pa nij se mu posrečilo. Štiri duhovnike imamo tukaj, pa nij nobeden dobil nobenega glasu. Jožetu samemu se je sicer posrečilo stlačiti se v odbor, a niti za svetovalca, nego je uže blizu „petega koleasa“. — Da je bil Jože Koprivnikar priden župan, to je res. Brodil je vse noči okolo sè svojim bričem. Za vsakega fanta je vedel, pod katero okno hodi svoje dekle klicat. Skoraj vselej ga je uže naš Jože

tam čakal, kakor lovec zajca pri ležišči. Po oni strani vasi so hodili fantje, po drugi pa župan Jože. Fantje so ga tako spoštovali zavoljo njegove skrbnosti, da so mu celo pesen zložili, katere pa nečem tukaj povedati, ker slišati bi jo bil le on sam vreden. — Jože Koprivnikar je imel tudi veliko veselje, kadar se je mogel nad mesarje ali krčmarje spraviti. Mesarja je precej kaznoval, da je le kolikaj čez tarifo sekal, ravno tako krčmarje, ki so ob sejnih kako uro dalje točili, pa to le rajši svoje sovražnike, prijateljev pa ne, ker je sam rad med njimi srkal „božjo kapljico“.

Iz Dunaja 22. februarja [Izvirni dopis.] Konfesijonelni odbor ima pridno svoje seje in bode kmalu dodelal konfesijonelne postavbe. Storil je samo malo prememb v vladnem predlogu in doda še eno postavbo o obligatoričnem civilnem zakonu. Najbolj zdaj zanima občinstvo, kaj se bode godilo s konfesijonelnimi postavbami. Mnogi sumničijo, da v tej sesiji te postavbe ne pridejo pred državni zbor, ampak da se pred vsem pretresuje državni proračun za leto 1874 in ko je ta privoljen od poslanske zbornice, da je potem konec sesije. Zago-tavljam Vas, da je ta sum neopravičen. Ustavoverna stranka je namreč sklenila, da ne dovoljuje budgeta, dokler konfesijonelne postavbe niso od gospodske zbornice sprejete in od cesarja sankcionirane. Kakor vse kaže, pridejo konfesijonelne postavbe še pred budžetom na vrsto. Proti bode glasovala le pravna stranka in en del Poljakov. Obligatorični civilni zakon pa bode težko dobil večine, ako so ministri proti njemu.

Iz Banjeloke v Bosni 20. febr. [Izv. dop.] Banjaloka je za Sarajevom drugo mesto v Bosni. Sarajevo ima kakih 60, Banjaloka pa kakih 20 tisoč stanovnikov. Značaj Sarajeva je po večjem orijentalni, Banjaloka ima pa uže precej zapadno-evropskega naličja. Lega Banjeloke je visoka in krasna, Sarajevo pa leži kakor v kotlu. Denes je Banjaloka, kar je gotovo malo bralcem „Slov. Naroda“ poznano, železniška postaja. Železnica pa Banjeloke ne veže niti s Carigradom niti s Parizom. Železniška proga je k večjem kakih 8 do 10 milj dolga. Prva postaja je Banjaloka, zadnja pa Dobrlin, ki je dobro uro hoda od Kostajnice na hrvatsko-bosniškeji meji oddaljen. Med Banjolo in Dobrlinom so še tri postaje, med katerimi je Priedor naj glavnejša. Na tej progi gresta na teden po dva vlaka iz Banjeloke v Dobrlin, in dva prideta spet od ondot v Banjolo nazaj. Na celej tej železnici ste samo dve lokomotivi, četiri vagoni za potnike in četiri za blago. Od Banjeloke dela se sedaj železnica naprej proti Tuzli. Banjaloški Turci imajo se pa baš železnici do Dobrlina zahvaliti, da mogo ljubljansko in graško pivo piti, in našim Turkom vaša piva močno dopada. Kakor znano, zabranjuje Koran Turkom vino piti. Mošt pa, dokler še nij dovrel, pijo, in ravno tako tudi vinski kis z vodo. Ob času, ko je Muhamed svoj koran pisal, piva še nij bilo, in zato je nanj v veliko veselje denašnjih Turkov pozabil. Slava mu! Turški šerbet, ki je bila do sedaj njih navadna pijača, bi kranjski Gorenjec kar iz ust plunil. Ljubljansko in graško pivo je tedaj našim Turkom, kakor se reče, baš v dobar čas prišlo. Pivo ima v Bosni lepo bodočnost. —

V Banjaloki je denes kolera epidemična. Tukaj je zimovala, in spomladi bo brž ko ne svoj pot proti zapadu nadaljevala. V celej Banjaloki nij niti enega doktorja medicine, pač pa imamo malo apotekico tukaj, katero je pred nekimi leti zagrebški apotekar Hegeduš za poskušnjo tukaj osnoval. In ta poskus se baje precej dobro rentuje. Apotekarski „subjekt“ naučil se je, predno je v Banjoloko šel, diagnozo za kakih 20 naj navadnejših bolezni, in s tem svojim znanjem zdravi in pokaplje celo Banjoloko in okolico. Vse po turški. — Za obrtnike in podvzetnike so tukaj še deviška tla. Marsikateri slovenski obrtnik, ki ima pridne roke, sicer pa doma na Slovenskem malo dela in malo zaslužka, bi mogel v Bosni v kratkem premožen mož postati. Kdor pa korajže nema, naj ne hodi dole. Vsak mesec poči po enkrat glas, da se bo revolucija začela, da bodo Turci rajo poklali, da se bo raja na orožje vzdignila, da bodo Srbi čez Drino v deželo planili itd. Denes n. pr. je sploh glas razširjen, da bo Bosna še to leto pod avstrijskega cesarja prišla, brž ko ne za voljo potovanja cesarja Franje Josipa v Petrograd. Take in enake govorice se naš obrtnik ne sme plašiti, saj so pa navadno tudi puble. — Od nekoliko dni je sneg pobelil celo banjološko okolico. Mesec Rhamazan (od 25. decembra do 20. januarja) je bil precej lep. Sedaj pa burja grdo brije. O govedjej kugi se pri nas nič več ne čuje. Meja na Lavi je pa za našo živino še zmerom zaprta. Bosna ima veliko goveje živine, dasiravno ne lepega plemena. Če kupcev iz Hrvatske nij, je slaba za našega kmeta. V Banjaloki je denes oka (2½ funta) govede po pijastru, kakih 10 krajcarjev vašega denarja. Vi pa morate valjda prav drago govedino jesti. Čas bi bil, da bi spet enkrat meja odprla se. Begunci zavoljo lanjskih nemirov v starej Gradiški in v Banjeloki, skupaj kakih 40, se bodo te dni k nam nazaj vrnili. Naša vlada je baje avstro-ogerske obljubila, da se jim ne bo nič žalega storilo. Take obljube nemajo veliko vrednosti in verjetnosti, saj stoji v koranu, da Turčin nij obvezan „kaurinu“ storjenih obljub držati.

Domače stvari.

— (Volitve za Matico.) Kakor nam dve pismi kažeta, hote, da se za Maticne volitve v našem listu naši kandidati postavijo, ponavljamo, da naša svobodomiselnost stranka ne bode volila v tem zboru. Razlogi so povedani v našem nedeljskem članku.

— (Ljubljanske mestne volitve.) Ljubljanski magistrat oznanja, da imenik volilcev za dopolnilne mestne volitve l. 1874 leži pri magistratnem ekspeditu javno vsacemu volilecu na ogled. Vsak, kdor bi ne bil vpisan, ali kdor more povedati koga, kateri je vpisan, pa nema volilne pravice — naj reklamuje do 20. marca ustno ali pismeno. Naj vsaj nekateri narodni volilci temu gotovejši sami pregledajo imenik, ker se kasneje nobena reklamacija ne sprejema več. Volili bomo Slovenci letos menda vendar na vsak način, če zmagamo, ali propademo.

— (Pred tukajšno sodnijo) se začne denes pravda proti ženskemu Plahu, neki gospe Aristoteles. Upleteno je baje v

to stvar mnogo „gospe“ in žensk iz Ljubljane. Poročali bomo obširneje vso razpravo in izid.

— (Uboj.) Te dni so v Jaršah za Savo nekega fanta ubili, ker „nij hotel bežati“. Na Posavji jih vsako leto en par gotovo potolčejo, in od tam je veliko število jetnikov na ljubljanskem gradu. Omike treba.

— (Nesrečen Kurent). V Tolmačevem pri Ljubljani so na pustni vtorek fantje svoje burke uganjali. Ker je starost večkrat tako norčava, kakor mladež, pridruži se jim star mož, ter začne z njimi noret. Fantje ga napojé, da je bil prav po pustno vesel. Naloži si na vrat komat, ter hodi starec po vasi z njim. A pri nekem oglu ga pijača zmaga, starec pade in se udari ob ogal, da je kmalu potem — umrl. Star je bil okolo 72 let.

— (Iz Litije) se nam piše 23. febr.: Kužne bolezni, ki se imenuje koze, smo v naši okolici uže tako navajeni, da se je nekateri čisto nič, nekateri pa zelo bojijo. — Denes pride posestnik tri ure daleč o zadevah pravde, zavezan z ruto čez glavo polno koz na obrazu in na rokah katere so se še le gnoliti pričele, k sodniji. Akoravno je bil ta ubogi človek opominjan, naj se domov vrne, ga je bilo do treh popoldne v litijskem trgu povsod polno. Bil je tudi pri naših zdravnikih, eden njih ga je tudi iz trga spremil. Pa kaj pomagá samo to; menda bi naši gospodje zdravniki bolj zadovoljni bili, da bi se bolezen razširila, ker bi potem več zaslužka imeli. Gospod c. kr. okrajni glavar Schönwetter ima velik strah pred boleznijo in sicer tako, da se ne upa na ulice prikazati, a vendar bi moral akoravno ne osobno, pač pa pismeno v tej zadevi zdravnike vsaj podučiti. Da se to ne zgodi, je resnica pa — strašno žalostna.

— (Slovensko gledališče) je bilo zadnjo nedeljo zopet dobro obiskano. Šaljiva igra „Brati ne zna“ je občinstvu dopala. Glavne role igralci g. Šusteršič je posebno od početka pretiho govoril sicer dobro igral. — Opereta „Selski brivec“ se je tudi dobro pela.

Iz pred sodnije.

(Tatvina v velikem). Pred ljubljansko deželno sodnijo petih sodnikov se je imel 20. in 21. t. m. zagovarjati neki Giacomo Breska, kleparski pomočnik iz Trsta, 23 let star, zaradi tatvine. Državno pravdnitvo je zastopal dr. Zupančič, zagovornik je bil dr. Moše. — Zatožba proti Breski je v kratkem sledeča: Po noči od 10. do 11. junija 1873 so tatovje vlomili v prodajalnico ljubljanskega urarja V. Rudholzerja, kjer so tri ključavnice na vratih odprli, šipo notranjih vrat ubili in pokrali ure, zlatnino in raznovrstne stvari v vrednosti 693 gl. Druga niso mogli pokrasti, ker je bilo v Wertheimovo kaso zaprto; poskusili so pa ulomiti v sosednjo prodajalnico zlatarja Kapša in so uže zid, ki prodajalnico deli, počeli izkopavati, a brez vspeha. Kmalu potem, v noči od 16. na 17. junija je bil pokraden juvelier Izrael Rosenfeld, ki ima svojo prodajalnico v Ilici v Zagrebu. Tatovje so ulomili v prodajalnico tako, da so šli pri vratih, ki drže iz dvorišča v prodajalnico in so odprli vrata, ki so bila zaprta s tremi ključavnicami, katerih vsaka je imela

posebno znajdbo, da se je mogla odpreti. Pokrali so pri Rosenfeldu zlatnine in srebra v vrednosti več ko 1.000 gold., ker je bilo drugo blizu 200.000 gold. vredno blago v kasi zavarovano. — Uže 21. junija 1873 sta prišla dva Italijana k zlatarju Šafranku na Dunaji in mu ponujala polno torbo zlata in srebernine na prodaj, med srebrnino tudi ure. Zlato in srebro je bilo večji del stolčeno in zlito. Šafranku sta se zdela Laha sumljiva; reče jima, da hoče menjati bankoto za 1.000 gold., da ja plača, a v istini pa poišče policijo, ki oba Laha zapre. Pri policiji povesta Laha, da je enemu ime Giacomo Breska in da je kleparski pomočnik, drugi pa, da mu je ime Evgen Nordia in da je ladjarski tesar. Oba sta enako izrekla, da sta se, še le 18. junija 1873 na železnici na Dunaji med soboj in še z nekim drugim Lahom, kateremu je ime Luigio Lunatti, seznanila. Šli so vkup v gostilnico („zum gold. Kreutz“) in tam skupno prebivali v eni sobi. Lunatti jima je pravil, da misli popotovati v Carigrad ter da namerava, zato, da mu ne bi bilo treba colnine plačevati, nekaj zlata in srebra na Dunaji prodati. Naprosi Bresko, ker je njemu samemu nemški jezik premalo znan, da on to preskrbi. Breska in Nordia se odpravita k zlatarju Šafranku, a Lunatti ja pred prodajalnico čaka; v istem hipu pa ko je ta dva policija ugrabila, utekel je Lunatti. Oba trdita, da Lunattija nijsta nikdar prej videla in da jima je bilo popolnem neznano, da to blago izvira od kake tatvine. Preiskava je dognala, da vse blago, ki sta ga Laha prodajala, je nekoliko Rudholzerjevo iz Ljubljane, nekoliko Rosenfeldovo iz Zagreba. Oddana sta bila oba zločinca ljubljanski deželni sodniji v preiskavo. Eugen Nordia je pozneje povedal, da se piše Nikolaj Flascher in da je kot pomorski vojak iz Pole ubežal. Njega so torej izročili vojaški sodniji. — Breska pa je ostal tudi pri vseh poznejših zaslišanjih pri izreku, ki ga je pri prvem izpraševanju povedal. Breska pravi, da potem ko je bil izpuščen iz Gradišča, kjer je sedel kaznenih treh let zaradi tatvine, potoval je v družbi dveh francoskih trgovcev, ki sta barantala s svilnato robo, po Laškem, Nemškem in Ruskem, in se potem vrnil zopet v Trst, od kodar je o veliki noči leta 1873 skozi Benedke, Botzen, Kufstein in Monakovo potoval na veliki sejm v Lipsko, kjer je kupil svilnatih rut, s katerimi je od mesta do mesta trgoval, prišel i do Dunaja in šel v Gorico, da bi obiskal svojega strica, klučarja Breska. Iz Gorice je, kakor pravi, šel v Sežano in tam prebival tri dni, namreč od 9. do 12. junija, to je isti čas, ko se je pokralo pri Rudholzerju v Ljubljani, od tam pa se je odpeljal v Maribor, kjer je stanoval od 12. do 16. junija, to je isti čas, ko se je pokralo pri Rosenfeldu v Zagrebu, v hotelu Wohlschlager v Mariboru. Iz Maribora pa se je odpeljal na Dunaj, kjer so ga 21. junija zaprli. Povpraševan od prvosednika, zagovarja se Breska denes na enak način, kakor prej v preiskavi. Akoravno ga prvosednik Perko opominja, naj govori nemški, kateri jezik dobro zna, govori vendar-le zmirom laški.

Prve dve priči sta Rudholzer in Rosenfeld. Oba izrekata s prisego, da so ukradene stvari njihove. Zatoženca ne pozna nobeden. — Preberó se protokoli o izpovedanjih več

nego 50 prebivalcev iz Sežane, katerim je bil Breska predstavljen. Pisani so vsi v slovenskem jeziku in vsi brez razločka izjavljajo, da Breska ne pozna in ga niso nikdar v Sežani videli. Zasliši se strežaj v mariborski gostilnici Wohlschlager, France Zorko. On nij Breske nikdar v Mariboru videl. Isto izreka posestnik te gostilnice. Prihodnja priča je Bambergov bukovez Fetke. On pravi, da je v noči, ko se je pri Rudholzerju kralo, videl velicega moža sè še enim drugim statij pri čevljarskem mostu, katerega je prej mnogokrat videl, potem pa ne več. Ko se mu Breska pri sodnji predstavi, reče ta priča odločno: „Ta je!“ na kar tudi priseže. Potem pridejo vsi ljubljanski policaji in detektivi, od katerih pa nobeden zatoženca ne pozna. Ko se prebere še mnogo pisem, iz katerih je razvidno, da je Breska uže l. 1872 v Berlinu prodajal smaragde, hotel krasti v Gradci itd. se obravnava sklence. — Državni pravdnik pravi, da ostane nepremisljivo pri svoji zatožbi. On meni, da Breska nij dokazal, da je bil v Sežani, niti da je bil v Mariboru. Njegovo opravičevanje je lažljivo. Priča Fetke je prisegel, da ga je v Ljubljani videl, torej je gotovo, da se je Breska tatvine posredno udeleževal. On je pa tudi oseba, o kateri je popolno verjetno, da kaj tacega izvršiti more. Dvakrat zaradi tatvine kaznovan, imel je mnogo zlatnine in denarja, in nij se znal izkazati, od kod je vse to dobil. Prideval si je napačna imena in v gostilnici pri „goldenem Kreuz“, kjer so vsi trije tatovi skupaj stanovali, so, kakor je policijsko dokazano, celo noč razbijali, torej hoteli ukradeno blago nepoznatno napraviti. On predlaga, da se Breska zaradi zločina tatvine obsodi na 8 let teške ječe. — Zagovornik dr. Moše v izvrstnem govoru pobija dokazovanje državnega pravdnika. On pravi, da nij nikakor trdno dokazano, da bi bil njegov klient se tatvine sam udeležil. Če priča Fetke s tako gotovostjo trdi, da je videl zatoženca dolgo časa v Ljubljani, je vendar čudno, da ga nijeden policaj nij spoznal. Da se ga v Sežani nij mogel nikdo spominjati, to je razumljivo. Prvič so zatoženca jako pozno v Sežano peljali, tako da je prebivalcem uže iz spomina izginil, in drugič je Sežana kraj, kamor hodi mnogo Tržačanov na kratko zabavo, torej nij terjati, da bi si obraz zatožencev zapomnili. Tudi kar se pivarja v Mariboru tiče, nij nič nasprotnega dokazano, vsaj gostilnični sluga nij mogel z odločnostjo reči, da nij zatoženca tam videl. Kako pa bi bilo tudi mogoče, da bi toženec, ki krajev, kjer so se tatvine vršile, prav nič ne pozna, mogel tatvine s tako sigurnostjo in tako precizno izvršiti. Jako pomenljivo in važno pa je to, da je isto tako Nordio kakor Breska, se o stvareh, ki sta jih dobila, izjavil. Precej ko sta bila zaprta, to ja ločili, nijsta mogla ni besede več govoriti, vendar sta izpovedala oba eno in isto. Zagovornik obžaluje, da se nij posrečilo ugrabiti tudi Lunattija, potem bi bilo še le mogoče, določno sklepati, kdo se je udeležil tatvine. Ker pa doslej dokazano nij, da bi se bil Breska posredno udeležil tatvine, predlaga dr. Moše, da se zločina tatvine za nedolžnega izpozna in k večjemu zaradi zločina udeležnja tatvine obsodi. — Sodnija pa izreče sledečo obsodbo: Breska je zločina tatvine v smislu §§. 171, 173, 174 II d in 176 II a

k. z. kriv in se obsodi na teško ječo šestih let, poostreno vsak mesec z enim postom, in s temno ječo in trdo posteljo vsako leto 10. in 16. junija. Breska, ko zasliši sodbo, povzdigne prste na prisego in pravi: Signor, io sono innocente! in napove pritožbo na višjo sodnijo. — o —

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescieri du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim zdravje po izvrstni Revalescieri du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na slisnici, v dušnjaku, v mehurju, in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, skalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom zoperstavljala se:

Spričevalo št. 73.928.

Waldeg na Štajerskem, 3. aprila 1872.

Hvala Vašej Revalescieri, katero sem jaz, 50 let star mož, skozi 2 leti neprestano užival, sem od mojega 10letnega trpljenja: otrpnost na rokah in nogah, skor popolnem ozdravel in opravljam, kakor v najboljših časih, svoje posle. Za to meni izkazano veliko dobroto Vam izrekam s tem srčno zahvalo.

Br. Sigm o.

Spričevalo št. 93.268.

Trapani v Siciliji, 13. aprila 1870.

Moja žena, žrtva strašnih, nervoznih bolečin, s hudo oteklino na celim životu, s srčnim bitjem, nespečnostjo in vranicnico v najhujši stopinji, je bila od zdravnikov za izgubljeno zmatrana, kar sem se odločil pribežati k Du Barry-evi neprecenjeni Revalescieri. To izvrstno sredstvo je na začudenje mojih

prijateljev, v kratkem času one strašne bolečine ozdravilo in mojo ženo tako okrepčalo, da se je, dasiravno 49 let stara, plesov udeležiti mogla. To Vam naznanjam na korist vseh enako trpečih in se Vam srčno zahvalim.

Atanasio Barbera.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescieri pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescieri-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescieri-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Maht, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci F. Birnbacher, v Loni Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Tujci.

23. februarja:

Pri **Elefantu**: Aljančič iz Laz. — Stan iz Lyona. — Krausz iz Budapešte. — Bratkovič iz Dolenjskega. — Schwarz iz Grada. — Faber iz Kočevja. — Gorišek iz Javorja. — Prochnik iz Pariza. — Feršan iz Žaveca.

Pri **Maliču**: Hertler iz Šent. Janža. — Kurz iz Dunaja. — Karmeli iz Trsta. — Arusten iz Brna. — Vranich iz Trsta. — Scarsa Antonija iz Benetk. — Petsche iz Pelzenja.

Pri **Zamoru**: Rakovec iz Divače.

Dunajska borza 24. februarja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 glđ.	85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	25	"
1860 drž. posojilo	104	25	"
Akcije narodne banke	978	"	"
Kreditne akcije	242	50	"
London	111	50	"
Napol.	8	91	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	105	—	"

Oznanilo.

Z ozirom na oznanilo visoke c. kr. deželne vlade št. 445/Pr., od 19. februarja t. l. se s tem sploh na znanje daje, da bode

posojilnica ali založnica za Kranjsko

28. februarja 1874 svojo delavnost začela in da je vsled naredbe visocega c. kr. finančnega ministerstva od 4. februarja 1874, št. 535/F. M. pod natančnim izpolnjevanjem postave od 13. decembra 1873 in statuta centralnega vodstva državnih posojilnic, kakor tudi občne instrukcije za vodstvo in gospodarjenje, pooblaščenca bila, **menjice eskomptirati**, kakor tudi na **menjice, efekte in blago posojevati**.

Vendar ji nij bilo dano občno pooblaščenje prejemati druge papirje, nego take, ki se morejo kot pupilarni denarji zalagati, tudi ne za poslove, ki so v odstavkih d) in e) članka 4. postave od 13. decembra 1873 omenjeni.

Samo simbolično izročanje zastavljene stvari (§. 31 instrukcije) se sme le v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih zgoditi.

Obresti pri državni **posojilnici za Kranjsko** so bili tako-le postavljeni:

1) Eskompt menjic.

Za menjice tukajšnjega mesta:

do 3 mesecev	7 0/0
do 6 mesecev	7 1/2 0/0

Za domicile:

do 3 mesecev	7 1/2 0/0
do 6 mesecev	8 0/0

2) Posojila na **menjice, efekte in blago**, katera se smejo uže po občnem v članku 5. postave nahajajočem se pravilu samo na obrok

3 mesecev dajati 8 0/0

Pri izjemno daljšem obroku, kakor tudi pri prolongacijah 8 1/2 0/0 do 9 0/0

Poslovno manipulacijo je prevzela podružnica **priv. avstrijske nacionalne banke v Ljubljani**.

Prošnje, ki so vsled naredbe visocega c. kr. finančnega ministerstva od 27. dec. 1874, št. 34.427 štempla proste, naj se ob navadnih uradnih urah pri **filijali nacionalne banke** izročujejo. Reševale se bodo kakor hitro mogoče potem, ko se bodo o njih posvetovali zaupni možje, ki bodo imeli za zdaj trikrat na teden in sicer: pondeljek, sredo in petek posvetovanja.

V Ljubljani, 23. februarja 1874.

(43—1)

Od vodstva državne posojilnice za Kranjsko.